



PA-monitor week 9

| Week 9 | 2024 | 23 - 29 februari 2024 |

De Public Affairs Monitor wordt wekelijks opgesteld door het team Public Affairs van UWV. De PA-monitor geeft een overzicht van relevante ontwikkelingen in de politiek en bij strategische stakeholders.

Inhoud

Algemeen	2
Eindrapport Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening 'Blind voor mens en recht'	2
Arbeidsmarkt	3
Kamer debatteert over opvang Oekraïners, gegevensdeling UWV-gemeenten	3
ABU reageert op FNV-onderzoek WIA en flexwerkers: onjuist en ongenueanceerd beeld	3
Interview met VCP-voorman Nic van Holstein	4
Sociaal-medisch	4
OCTAS presenteert varianten om arbeidsongeschiktheidsstel te vereenvoudigen	4
Technische briefing Stelsel van arbeidsongeschiktheid	5
Vroegtijdige inzet van arbeidsdeskundigen blijkt effectief	6
FNV: flexibilisering oorzaak stijging aantal arbeidsongeschikten	6
Dienstverlening	6
Beleidsmakers en uitkeringsinstanties kunnen meer doen om mensen te behoeden voor vergissingen	6
Kabinetsreactie op het literatuuronderzoek De Menselijke Maat	7
Webinar Hoe houd je werken met de Wajong simpel?	7
SZW vraagt gemeenten alleenverdieners proactief aan te schrijven	8
Overig	8
FNV: 1 op 5 werknemers in publieke sector wil binnen één jaar vertrekken	8
Colofon	8
Corporate Intelligence	9

Eindrapport Parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening 'Blind voor mens en recht'

TWEEDE KAMER - 26 februari 2024

Op 26 februari presenteert de parlementaire enquêtecommissie Fraudebeleid en Dienstverlening haar rapport 'Blind voor mens en recht'. De hoofdconclusie van de commissie is dat, in een verhard politiek en maatschappelijk klimaat, de drie staatsmachten blind zijn geweest voor mens en recht, waardoor levens zijn vermorzeld. Het is pijnlijk dat juist het systeem van sociale zekerheid en toeslagen dat is bedoeld om mensen te ondersteunen, diezelfde mensen in de vernieling heeft geholpen. Het kabinet en het parlement hebben gefaald, de uitvoering heeft onrechtmatig gehandeld en de rechtspraak is tekortgeschoten in het bieden van bescherming aan mensen. Hierdoor zijn grondrechten van mensen geschonden en is de rechtsstaat terzijde geschoven. Daar liggen patronen aan ten grondslag die tot op de dag van vandaag nog niet doorbroken zijn.

De commissie heeft de hoofdconclusie uitgewerkt in zes deelconclusies:

1. Verkeerde keuzes bij ontwerp, invoering, uitvoering en aanpassing van wet- en regelgeving hebben de basis gelegd voor veel ellende;
2. Mensen die een foutje maakten, werden behandeld als 'fraudeur';
3. Staatsmachten zijn ernstig en langdurig tekortgeschoten in het bieden van rechtsbescherming;
4. Grondrechten op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en gelijke behandeling zijn geschonden bij het gebruik van gegevens voor fraudebestrijding;
5. Politiek heeft financiële keuzes gemaakt zonder oog voor de gevolgen voor mensen;
6. Kamerleden hebben actief bijgedragen aan een hard fraudebeleid en ellende voor mensen niet weten te voorkomen.

De conclusies van de commissie bieden verklaringen voor wat er is gebeurd. De patronen die hieraan ten grondslag liggen, zijn nog steeds aanwezig. Het kan dus morgen weer gebeuren, vreest de commissie. De commissie doet daarom de volgende aanbevelingen om deze patronen te doorbreken en te voorkomen dat opnieuw mensen worden vermorzeld:

1. Een sterkere rechtsstaat voor mensen, waarin grondrechten worden gerespecteerd en rechtsstatelijk wordt gehandeld;
2. De overheid heeft altijd oog voor mensen. De overheid is er voor mensen, niet andersom. Bij alles wat de overheid doet, moet zij kijken naar wat dit potentieel betekent voor mensen;
3. De overheid heeft een menselijk gezicht. De overheid moet in dienst staan van mensen. Dat begint bij een overheid waarmee je persoonlijk contact kunt hebben;
4. Een menselijk handhavings- en sanctioneringsbeleid;
5. Juridisch vangnet en toegankelijk recht voor mensen;
6. Een parlement dat goed zijn werk doet.

Onder andere de CNV reageert op het rapport. De vakbond meent dat de politiek alles moet doen om het vertrouwen van burgers weer te herstellen. Het CNV roept de overheid op om snel naar het totale toeslagen- en inkomstenstelsel te kijken. 'Wie meer werkt, krijgt minder toeslagen. Een

systeem dat zijn langste tijd heeft gehad. Een vereenvoudiging van het stelsel is noodzakelijk. Werken moet lonen. Maar het belangrijkste is dat de overheid haar burgers weer vertrouwt, in plaats van hen als potentiële fraudeur te zien,' aldus Piet Fortuin, CNV-voorzitter.

Als onderdeel van het eindrapport is er ook een contextanalyse gedaan van de dynamiek tussen media, politiek en beleid bij de totstandkoming en uitvoering van dertig jaar sociale zekerheid. In dit onderzoek staat de ontwikkeling van het debat rondom sociale zekerheid en fraude binnen de sociale zekerheid in de afgelopen dertig jaar centraal. Hiervoor is het maatschappelijke en politieke discours en de totstandkoming van de belangrijkste wetgeving geanalyseerd. Hiermee wordt laten zien in welke context de verschillende politieke keuzes tot stand zijn gekomen, tot welk beleid dit heeft geleid en welke gevolgen dit uiteindelijk heeft gehad.

Het rapport, de contextanalyse en andere documenten, en ook de speech van commissievoorzitter Michiel van Nispen zijn terug te lezen en te kijken via onderstaande link.

Bron: Tweede Kamer

Arbeidsmarkt

Kamer debatteert over opvang Oekraïners, gegevensdeling UWV-gemeenten

TWEEDE KAMER - 28 februari 2024

Op 28 februari debatteert de Tweede Kamer over de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Die opvang wordt sinds de Russische invasie in 2022 geregeld via het Staatsnoodrecht. Nu duidelijk is dat de oorlog in Oekraïne nog zal voortduren, is het Staatsnoodrecht geen passend middel meer. Staatssecretaris Van der Burg (Asiel en Migratie) heeft daarom het wetsvoorstel *'Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne'* ingediend. Dit voorstel regelt onder meer dat UWV inkomensgegevens van Oekraïners kan delen met gemeenten. Meerdere Kamerleden, zoals Mona Keijzer (BBB) en Caspar Veldkamp (NSC) vinden dat Oekraïners die werken, een eigen bijdrage moeten betalen voor hun opvang. Gemeenten kunnen straks de gegevens van UWV gebruiken om in te zien welke Oekraïners een baan hebben. Zij hebben dan straks niet zomaar recht op gratis opvang, ziektekostenverzekering en leefgeld. Uit het debat blijkt dat een Kamermeerderheid voorstander is van het korten van de verstrekkingen voor Oekraïners die zelf al voldoende inkomen hebben uit werk.

Bron: Tweede Kamer

ABU reageert op FNV-onderzoek WIA en flexwerkers: onjuist en ongenuanceerd beeld

STAKEHOLDERBERICHT - 28 februari 2024

Op 28 februari reageert de Algemene Bond Uitzendondernemingen (ABU) op het FNV-rapport over de WIA en flexwerkers. Dit rapport concludeert dat flexwerk de grote aanjager is van de WIA-instroom. Volgens de ABU *'doet [het rapport] geen enkel recht aan de realiteit en negeert [het] de substantiële inspanningen die uitzendwerkgevers leveren om verzuim aan te pakken. FNV kiest daarmee wederom voor een ongenueanceerde aanval op flexwerk.'* Volgens ABU zijn in de CAO voor Uitzendkrachten duidelijke afspraken gemaakt over ziekte en re-integratie, en nemen werkgevers daarbij meer verantwoordelijkheden op zich dan het FNV-rapport suggereert. Het bericht van de ABU vervolgt: *'Door de WIA-instroom uitsluitend te koppelen aan de contractvorm miskent FNV de complexiteit van het vraagstuk. Immers, ook UWV en de problematiek van keuringsartsen spelen een rol bij de WIA-instroom.'*

Bron: www.abu.nl

Interview met VCP-voorman Nic van Holstein

STAKEHOLDERBERICHT - 27 februari 2024

Op 27 februari plaatst de Vakcentrale voor Professionals (VCP) een interview met voorzitter Nic van Holstein op zijn website. Het interview is gedaan voor het vakblad van vakbond HZC, één van de bij VCP aangesloten bonden. In het interview wordt Van Holstein voorgesteld als de *'poort naar politiek Den Haag'* van de aangesloten bonden. Hij blikt terug op zijn inbreng bij het Sociaal Akkoord van 2013, maar kijkt ook vooruit op enkele actuele uitdagingen. Één daarvan is de *'wirwar aan regels'*, bijvoorbeeld rond verlof maar ook rond toeslagen. Vereenvoudiging is nodig om de regels beter begrijpelijk te maken, zodat mensen zekerheid hebben over wat het hen oplevert als zij meer gaan werken.

Bron: www.vcp.nl

Sociaal-medisch

OCTAS presenteert varianten om arbeidsongeschiktheidsstel te vereenvoudigen

TWEEDE KAMER - 29 februari 2024

Donderdag 29 februari presenteert de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstel (OCTAS) haar advies aan minister Van Gennip (SZW). In het advies presenteert OCTAS drie varianten waardoor het huidige te complexe stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid vereenvoudigd kan worden. Ook doet de commissie een aantal voorstellen om knelpunten voor mensen zonder (recent) arbeidsverleden weg te nemen. De drie scenario's voor kunnen kort worden samengevat als: 'het huidige stelsel beter', 'werk staat voorop' en 'basis voor werkenden'. Ongeachte de keuze voor een variant stelt de commissie voor om het perspectief van mensen voorop te stellen.

Vanuit stakeholders is zeer uiteenlopend gereageerd op het rapport. FNV is geschrokken van de inhoud. De vakbond ziet alleen scenario 1 als mogelijke weg vooruit. De overige scenario's zouden ten koste gaan van de sociale

zekerheid. Ook zijn zij niet te spreken over het ontbreken van oplossingen voor de Wajong.

VNO-NCW en MKB Nederland zien in de verschillende scenario's interessante aanknopingspunten en spreken geen voorkeur voor een scenario uit. Wel betreuren zij dat de loondoorbetaling bij ziekte in alle scenario's op twee jaar wordt gehouden. Ook hadden ze graag meer aandacht voor preventie en re-integratie gezien in de scenario's.

CNV pleit ervoor om snel met de uitwerking van de scenario's te beginnen waarbij sociale partners een prominente rol moeten spelen. Als eerste maatregel moeten uitkeringsontvangers gebruik kunnen maken van de arbeidskorting.

VCP reageert positief op de hoofdconclusie dat het stelsel te complex is. VCP constateert dat de variant 'huidig stelsel beter' aanknopingspunten biedt om hardheden in de WIA weg te nemen. De hardheden hebben zij eerder in een witboek samen met andere vakbonden gepresenteerd. Ook maant VCP om snelheid te maken met de uitwerking.

Ieder(in), de koepelorganisatie van mensen met een lichamelijke handicap, verstandelijke beperking of chronische ziekte, stelt dat het eindrapport erkenning is dat het huidige stelsel te complex is, maar richt zich nog te eenzijdig op de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

De Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVvA) reageert in eerste instantie positief op het rapport. Met name de nadruk op preventie en mogelijkheden voor werkenden noemen zij als positieve punten. De rol van arbeidsdeskundigen, als cruciale schakels in het bevorderen van duurzaam en passend werk, wordt binnen deze context extra benadrukt, aldus de NVvA. De Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) onderschrijven de conclusie van de commissie en de minister dat veel meer aandacht voor preventie nodig is. Volgens de NVAB komt dit nog onvoldoend terug in de plannen van de commissie.

Bron: Rijksoverheid

Technische briefing Stelsel van arbeidsongeschiktheid

TECHNISCHE BRIEFING - 28 februari 2024

Op 28 februari vindt er een technische briefing plaats in de Tweede Kamer over het arbeidsongeschiktheidsstelsel. De briefing is verzorgd door ambtenaren van het ministerie van SZW. De ambtenaren leggen de Kamerleden zowel een korte geschiedenis van het stelsel uit als hoe het huidige stelsel er tegenwoordig uit ziet. Het huidige stelsel wordt in de uitleg verdeeld in 1) Loondoorbetaling bij ziekte, de Ziektewet en de WIA. Ook de Wajong komt ter sprake. De uitleg wordt afgesloten door verschillende lopende dossiers uit te lichten, waaronder de wachttijden bij sociaal-medisch beoordelen. De aanwezige Kamerleden krijgen de ruimte om vragen te stellen. Zo is Tjebbe van Oostenbruggen (NSC) onder andere benieuwd naar de effectiviteit van re-integratie via het tweede spoor in de WIA. Inge van Dijk (CDA) vraagt naar de mogelijkheden van het laten plaatsvinden van re-integratie via het tweede spoor eerder dan in het tweede jaar. Mariëtte Patijn (GL-PvdA) vraagt veelvuldig naar de wet Poortwachter, waar veel klachten over binnenkomen bij haar. Thierry Aartsen (VVD) is benieuwd naar hoeveel capaciteit de ziekewetbeoordeling in het eerste jaar vraagt van het UWV. De

technische briefing is terug te kijken via Stelsel van arbeidsongeschiktheid | Debat Direct (tweedekamer.nl).

Bron: Tweede Kamer

Vroegtijdige inzet van arbeidsdeskundigen blijkt effectief

[ARBEIDSDESKUNDIG KENNIS CENTRUM \(AKC\)](#) - 27 februari 2024

Onderzoek door Impact Centre Erasmus wijst uit dat de vroegtijdige inzet van arbeidsdeskundigen bij sociaal-emotionele klachten zinvol is. Vroegtijdige interventie kan de verzuimduur verkorten, wat leidt tot kostenbesparingen voor werkgevers, minder loonsancties van UWV en uiteindelijk minder instroom in de WIA, aldus de onderzoekers. Ook concluderen de onderzoekers dat er ruimte voor verbetering is in de samenwerking tussen bedrijfsartsen en arbeidsdeskundigen. Effectieve samenwerking en heldere taak- en rolafspraken zijn essentieel voor de positieve effecten van vroegtijdige inzet van arbeidsdeskundigen bij langdurig verzuim. Momenteel is de nog beperkte samenwerking tussen deze professionals een struikelblok voor vroegtijdige interventie bij langdurig verzuim.

Bron: www.arbeidsdeskundigen.nl

FNV: flexibilisering oorzaak stijging aantal arbeidsongeschikten

[FNV](#) - 27 februari 2024

FNV concludeert op basis van eigen onderzoek dat de flexibilisering van de arbeidsmarkt dé veroorzaker is van de hoge instroom in de WIA. Met name de hoge instroom in de WIA baart FNV zorgen. Inmiddels hebben meer dan 400.000 werknemers een WIA-uitkering geeft FNV aan. Uit het onderzoek van FNV blijkt dat flexwerkers twee keer zoveel kans maken om in de WIA terecht te komen dan werknemers met een vast contract. Van de gedeeltelijk arbeidsongeschikte flexwerkers is slechts 30% aan het werk, terwijl wel 60% van de mensen werken als ze vanuit een vast contract deels arbeidsongeschikt zijn geworden. Flexwerkers komen dus niet alleen vaker in de WIA, ze zijn daar in de praktijk ook veel vaker volledig van afhankelijk.

Bron: www.fnv.nl

Dienstverlening

Beleidsmakers en uitkeringsinstanties kunnen meer doen om mensen te behoeden voor vergissingen

[NIEUWSBERICHT](#) - 29 februari 2024

Op 29 februari neemt minister van Gennip het eindadvies 'Preventie - Een kwestie van doen!' aan, opgesteld door Team Preventie: een onafhankelijk team van beleidsmakers, uitkeringsinstanties en ervaringsdeskundigen onder leiding van prof. dr. Menno Fenger (hoogleraar Bestuurskunde aan de Erasmus

Universiteit Rotterdam). Daaruit blijkt dat mensen die een uitkering of toeslag aanvragen, regelmatig onbedoeld de regels overtreden. Beleidsmakers en uitkeringsinstanties zetten zich in om vergissingen te voorkomen, maar kunnen meer doen om mensen hiervoor te behoeden. Het eindadvies biedt een overzicht van voorbeelden. Deze kunnen professionals bij ministeries, uitkeringsinstanties en gemeenten inspireren om mensen beter te helpen bij het aanvragen van een uitkering of toeslag. In het eindadvies staat dat preventie meer centraal gesteld moet worden door uitkeringsontvangers meer te ontmoeten en te begrijpen. Het streven om vergissingen te voorkomen moet doorsijpelen in alle processen binnen de organisatie. Minister Van Gennip: *'Als overheid moeten we meer uitgaan van vertrouwen in mensen. Niet iedere vergissing moet leiden tot een boete. En natuurlijk is het nog beter om vergissingen te voorkomen. Daarvoor moet de uitvoering meer ruimte krijgen. We werken aan een ander handhavingssysteem in de sociale zekerheid om ook in onze wetgeving meer balans te brengen in vertrouwen en handhaving.'*

Bron: Rijksoverheid

Kabinetsreactie op het literatuuronderzoek De Menselijke Maat

BRIEF REGERING - 29 februari 2024

Op 29 februari reageert minister Van Gennip (SZW) in een Kamerbrief op het literatuuronderzoek De Menselijke Maat. Het onderzoek is uitgevoerd door het Instituut voor Maatschappelijke Innovatie (IMI) en geeft een beeld van waar de overheid nu staat met de menselijke maat. In haar brief noemt Van Gennip de aandacht voor de knelpuntenbrieven van UWV en SVB als positief voorbeeld. Naast de aandacht voor knelpunten is de overheid ook steeds beter (fysiek) zichtbaar. Van Gennip noemt hier de Regionale Werkcentra. Verder noemt Van Gennip het wetsvoorstel Proactieve Dienstverlening waarmee UWV meer proactief cliënten kan helpen. Op een aantal gebieden doet UWV dit trouwens al, schrijft Van Gennip, bijvoorbeeld door het proactief bellen van cliënten. Ook bellen UWV-medewerkers niet meer anoniem. Daarnaast noemt Van Gennip de Menselijke Maatmonitor van UWV als positieve ontwikkeling. Verderop in de 11 pagina's tellende brief gaat de minister nog in op de spanning tussen maatwerk en willekeur. UWV-medewerkers zijn zich bewust van dit risico en UWV investeert in hun vakmanschap om het risico te mitigeren.

Bron: open.overheid.nl

Webinar Hoe houd je werken met de Wajong simpel?

STAKEHOLDERBERICHT - 26 februari 2024

Op 26 februari plaatst Iederin op haar website de link naar de op 7 februari uitgezonden webinar 'Hoe houd je werken met de Wajong simpel?'. In het webinar werd uitleg gegeven over uitkeringen, toeslagen en eigen bijdragen. Uit de gehouden poll kwam naar voren dat bijna 90% van de kijkers de stelling bevestigde dat de combinatie Wajong en werken best lastig was. Verder noemde slechts 13% UWV bij het succesvol vinden van werk. Volgens de aanwezige arbeidsdeskundige is dat goed te verklaren omdat 33% het re-integratiebedrijf noemde maar de kijker zich niet realiseerde dat deze veelal ingeschakeld zijn door UWV. Tot slot werd de mogelijkheid van Toeslag

genoemd indien het inkomen van mensen niet aan het sociaal minimum kwam.

Bron: iederin.nl

SZW vraagt gemeenten alleenverdieners proactief aan te schrijven

STAKEHOLDERBERICHT - 22 februari 2024

Op 22 februari plaatst Divosa op haar website het nieuws dat SZW met een aantal nieuwe stappen komt om de problemen voor een groep alleenverdieners op te lossen. Zo heeft SZW gemeenten nu opgeroepen om alleenverdieners die bij hen bekend zijn proactief aan te schrijven. Dit is nieuw, omdat veel gemeenten wachten totdat inwoners zich uit zichzelf melden. Sommige inwoners weten echter niet dat dit ook bij hen speelt. Divosa zegt blij te zijn dat er een structurele oplossing voor dit probleem zal zijn maar dat het jammer is dat dit nog tot minimaal 1 januari 2028 moet duren. Divosa meent dat het huidige handelingsperspectief namelijk heel bewerkelijk is en lastig uit te voeren.

Bron: www.divosa.nl

Overig

FNV: 1 op 5 werknemers in publieke sector wil binnen één jaar vertrekken

STAKEHOLDERBERICHT - 29 maart 2024

Op 29 februari meldt FNV dat de personeelstekorten in de publieke sectoren verder dreigen op te lopen, 1 op de 5 wil de sector binnen een jaar verlaten. Dit is te lezen in het onderzoeksrapport van de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP), een samenwerkingsverband van de vakbonden FNV, AOb, NPB, AFMP en MARVER. Van de ruim 11.000 werknemers die de gezamenlijke enquête van de bonden invulde, wil 1 op de 5 de publieke sector binnen een jaar verlaten. Als belangrijkste redenen worden genoemd: een te laag loon (22,4%), te hoge werkdruk (22,2%), te weinig doorgroeimogelijkheden (11,7%), slechte werk privé balans (11,3%), te weinig autonomie (8,1%) en onprettige werksfeer (6,7%). De bonden willen een masterplan voor de publieke sector en doen twee aanbevelingen:

- Verbeter de kwaliteit van werk
- Zorg voor minder marktwerking in publieke sector

Bron: www.fnv.nl

Colofon

PUBLIC AFFAIRS

Het Public Affairs-team ondersteunt en adviseert UWV in contacten met de politiek en strategische stakeholders. Wil je advies of kun je zelf ondersteuning

gebruiken van het PA-team? Neem dan contact met ons op:
[redacted]@uwv.nl.

Corporate Intelligence

ARCHIEF

Meer weten? In de databank Corporate Intelligence van het PA-team vind je tal van documenten (zoals moties, debatverslagen, Kamerbrieven en ga zo maar door). Ook vind je hier een archief van alle PA-monitors. Bekijk het hier: Corporate Intelligence.

powered by Polpo - Slimme Politieke Monitor

